

Όνοματεπώνυμο: .....
Μάθημα: .....
Υλη: .....
Επιμέλεια διαγωνίσματος: .....
Αξιολόγηση : .....

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΜΕΝΟ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ "ΠΟΛΙΤΙΚΑ"

I. Τῷ περὶ πολιτείας ἐπισκοποῦντι, καὶ τίς ἐκάστη καὶ ποία τις, σχεδὸν πρώτη σκέψις περὶ πόλεως ἰδεῖν, τί ποτέ ἐστιν ἡ πόλις. Νῦν γὰρ ἀμφισβητοῦσιν, οἱ μὲν φάσκοντες τὴν πόλιν πεπραχέναι τὴν πράξιν, οἱ δ' οὐ τὴν πόλιν ἀλλὰ τὴν ὀλιγαρχίαν ἢ τὸν τύραννον· τοῦ δὲ πολιτικοῦ καὶ τοῦ νομοθέτου πᾶσαν ὀρώμεν τὴν πραγματείαν οὔσαν περὶ πόλιν, ἡ δὲ πολιτεία τῶν τὴν πόλιν οἰκούντων ἐστὶ τάξις τις. Ἐπεὶ δ' ἡ πόλις τῶν συγκειμένων, καθάπερ ἄλλο τι τῶν ὄλων μὲν συνεστώτων δ' ἐκ πολλῶν μορίων, δῆλον ὅτι πρότερον ὁ πολίτης ζητητέος· ἡ γὰρ πόλις πολιτῶν τι πλῆθος ἐστίν. Ὡστε τίνα χρὴ καλεῖν πολίτην καὶ τίς ὁ πολίτης ἐστὶ σκεπτέον. Καὶ γὰρ ὁ πολίτης ἀμφισβητεῖται πολλάκις· οὐ γὰρ τὸν αὐτὸν ὁμολογοῦσι πάντες εἶναι πολίτην· ἔστι γὰρ τις ὃς ἐν δημοκρατίᾳ πολίτης ὢν ἐν ὀλιγαρχίᾳ πολλάκις οὐκ ἔστι πολίτης. [...] πολίτης δ' ἀπλῶς οὐδενὶ τῶν ἄλλων ὀρίζεται μάλλον ἢ τῷ μετέχειν κρίσεως καὶ ἀρχῆς. ... Τίς μὲν οὖν ἐστὶν ὁ πολίτης, ἐκ τούτων φανερόν· ὧ γὰρ ἐξουσία κοινωνεῖν ἀρχῆς βουλευτικῆς καὶ κριτικῆς, πολίτην ἤδη λέγομεν εἶναι ταύτης τῆς πόλεως, πόλιν δὲ τὸ τῶν τοιούτων πλῆθος ἰκανὸν πρὸς αὐτάρκειαν ζωῆς, ὡς ἀπλῶς εἶπεῖν.

II. Ὅτι μὲν οὖν τὰ ἀναγκαῖα δεῖ διδάσκεσθαι τῶν χρησίμων, οὐκ ἄδηλον· ὅτι δὲ οὐ πάντα, διηρημένων τῶν τε ἐλευθερίων ἔργων καὶ τῶν ἀνελευθερίων φανερόν, καὶ ὅτι τῶν τοιούτων δεῖ μετέχειν ὅσα τῶν χρησίμων ποιήσει τὸν μετέχοντα μὴ βάνησον. Βάνησον δ' ἔργον εἶναι δεῖ τοῦτο νομίζειν καὶ τέχνην ταύτην καὶ μάθησιν, ὅσαι πρὸς τὰς χρήσεις καὶ τὰς πράξεις τὰς τῆς ἀρετῆς ἀχρηστον ἀπεργάζονται τὸ σῶμα τῶν ἐλευθέρων ἢ τὴν διάνοιαν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Σύμφωνα με το κείμενο, για ποιους λόγους πρέπει να εξεταστεί η έννοια «πόλις» και πώς την ορίζει τελικά ο Αριστοτέλης;

(10 μονάδες)

2. Ποιοι λόγοι επιβάλλουν να προηγηθεί η εξέταση του πολίτη σε σχέση με την εξέταση της πολιτείας, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη; Πώς τελικά ορίζεται ο πολίτης;

(10 μονάδες)

3. Ποια είναι η άποψη του Αριστοτέλη για τα χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει η παιδεία;

(10 μονάδες)

4. Σύμφωνα με το αμετάφραστο και το μεταφρασμένο κείμενο, πώς ορίζει ο Αριστοτέλης την έννοια «πόλις»; Γιατί καταφεύγει σε δύο ορισμούς; Με ποια επιχειρήματα στηρίζει την άποψη ότι η πόλις υπάρχει εκ φύσεως;

"Η κοινωνική οντότητα που προήλθε από τη συνένωση περισσότερων χωριών είναι η πόλη, μια κοινωνική οντότητα τέλεια, που μπορούμε να πούμε ότι πέτυχε τελικά την ύψιστη αυτάρκεια· συγκροτήθηκε για να διασφαλίζει τη ζωή, στην πραγματικότητα όμως υπάρχει για να εξασφαλίζει την καλή ζωή. Η πόλη, επομένως, είναι κάτι που ήρθε στην ύπαρξη εκ φύσεως, όπως ακριβώς και οι πρώτες κοινωνικές οντότητες, αφού είναι το τέλος εκείνων κι αφού αυτό που λέμε φύση ενός πράγματος δεν είναι παρά η μορφή που αυτό έχει κατά τη στιγμή της τελείωσης, της ολοκλήρωσής του. Αυτό δε λέμε, πράγματι, πως είναι τελικά η φύση του κάθε πράγματος, π.χ. του ανθρώπου, του αλόγου ή του σπιτιού, η μορφή δηλαδή που το κάθε πράγμα έχει όταν ολοκληρωθεί η εξελικτική του πορεία; Επίσης: Ο τελικός λόγος για τον οποίο υπάρχει ένα πράγμα είναι κάτι το έξοχο, και η αυτάρκεια είναι τελικός στόχος και, άρα, κάτι το έξοχο."

(10 μονάδες)

5. Χαρακτηρίστε καθεμιά από τις παρακάτω φράσεις «σωστή» ή «λανθασμένη», ανάλογα με τις πληροφορίες που δίνει το βιβλίο σας στην Εισαγωγή στα *Πολιτικά*.

1. Η απόκτηση των αρετών δεν είναι αποκλειστικά προσωπική υπόθεση, αλλά αφορά και την πόλη.
2. Στα *Ηθικά Νικομάχεια* δεν περιλαμβάνονται θέματα παιδείας και εκπαίδευσης.
3. Η πόλις είναι κοινότητα που την αποτελούν κυβερνώντες και κυβερνώμενοι.
4. Η αρχαία ελληνική λέξη πόλις έχει διαφορετική σημασία από τη νεοελληνική κράτος.
5. Η ευδαιμονία δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την αυτάρκεια.

(10 μονάδες)

6. α) έπισκοποῦντι, ὀρώμεν, ἐστίν, διηρημένων, δεῖ : Να γράψετε ένα ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) για κάθε λέξη.

(5 μονάδες)

β) κρίσεως και άρχής: Να γράψετε μια πρόταση για κάθε λέξη, στην οποία η λέξη θα χει διαφορετική σημασία από αυτή που έχει στο κείμενο.

(5 μονάδες)

Να έχετε επιτυχία!

ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΜΑΘΗΣΗ